

Tieto, vuorovaikutus ja monimuotoisuuden suojelun kohdentaminen

Lyhyt kuvaus: Monimuotoisuuden vapaaehtoista suojelua tarkastellaan useimmiten yksittäisen maanomistajan metsäyksikkö kerrallaan, jolloin suojelutoimilla ei saavuteta ekologisesti optimaalisesti toimivaa suojelualueverkostoa. Priorisointianalyyssissä selvitettiin, voidaanko luonnon monimuotoisuutta säilyttää nykyistä paremmin tarkastelemalla laajempia ekologisia kokonaisuuksia yhdistämällä luonnontieteellistä ja yhteiskuntatieteellistä tietoa samaan analyysiin. Analyysin avulla pyrittiin tunnistamaan suojelun kohdentamiseen juuri niiden maanomistajien maita, joiden alueilla sijaitsee monimuotoisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä ja jotka suhtautuvat suojeluun myönteisesti. Käytännön suojelutyössä lähestymistapa varmistaa, että suojeluun tarkoitettu rahoitus kohdentuu ekologisesti mahdollisimman arvokkaille alueille. Viranomaisten ja metsäammattilaisten aikaa säästyy, kun suojeluun myönteisesti suhtautuvat maanomistajat tunnistetaan jo ennalta.

Alue: Varsinais-Suomi, 430 km²

Aineistot: Analyysi koostui ekologisesta elinympäristöaineistosta ja maanomistajille tehdystä kyselyaineistosta. Metsäaineistona käytettiin Luonnonvarakeskuksen tuottamaa monilähde-VMI-aineistoa. Puustoisten perinnebiotooppien aineisto saatiin Suomen ympäristökeskuksesta. Kyselytutkimus tehtiin kirjekyselynä analyysialueen yksityisille maanomistajille, jossa selvitettiin maanomistajien suhtautumista vapaaehtoiisiin suojelutoimiin. Kiinteistörekisterin avulla maanomistajien suojeluhaluusarvo saatiin muutettua priorisointianalyyssiä varten paikkatietomuotoon.

Tavoite: Analyysissä pyrittiin selvittämään, joudutaanko ekologisesti optimaalisesta suojeluratkaisusta tinkimään silloin, kun maanomistajien suojeluhaluus otetaan huomioon. Teknisenä ratkaisuna suojeluhaluuden huomioimiseen käytettiin Zonationin Cost layer –vaihtoehtoa. Lisäksi selvitettiin, kuinka paljon potentiaalisesti arvokkaita alueita jää suojelutoimien ulkopuolelle, kun suojeluhalukkuutta ei oteta huomioon suojelupriorisointivaiheessa. Tähän käytettiin Zonationin Solution load feature –vaihtoehtoa, jossa negatiiviset maanomistajat suljettiin pois analyysistä vasta jälkikäteen Analysis Mask Area –maskin avulla.

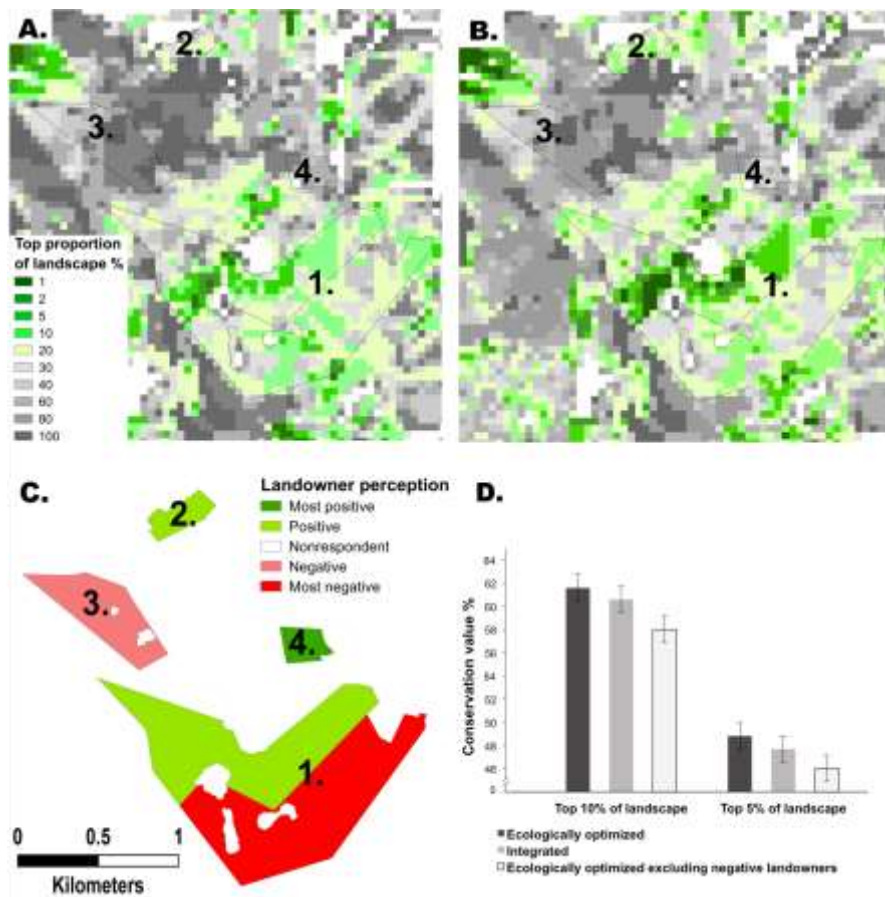
Missä käytetään: Alueellisilla viranomaisilla ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta saada ennakkoon tietoa ilman henkilökohtaista kontaktia yksityismaanomistajien suojeluhalukkuutta. Tutkimushankkeessa kyselymenetelmä todettiin työlääksi ja spatiaalisesti riittämättömäksi tavaksi kerätä tätä tietoa maanomistajilta. Digitalisaation myötä olisi mahdollista tallentaa maanomistajan niin salliessa hänen halukkuutensa vapaaehtoiisiin suojelutoimiin esimerkiksi metsävaratietorekisteriin.

Analyysin erityispiirteet: Sosiaalisen tiedon integroiminen ekologisen aineiston priorisointianalyyssiin. Yksityisille maanomistajille tehty kysely analysoitiin faktorianalyyssillä, jonka avulla pystyttiin arvottamaan kunkin maanomistajan halukkuus suojelutoimiin ja viemään tieto kartalle.

Viite / Linkki julkaisu: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/conl.12340/full>

Hankekuvaus: <http://www.syke.fi/hankkeet/vuorovaikutteinenMETSOneuvonta>

Lisätietoja: tutkija Anni Arponen (Helsingin yliopisto, anni.arponen@helsinki.fi), tutkija Annika Harlio (Helsingin yliopisto, aharlio@yahoo.com), vanhempi tutkija Riikka Paloniemi (Suomen ympäristökeskus, riikka.paloniemi@ymparisto.fi)

Kuva. Zonation-priorisointianalyysin tulokset esimerkkialueella. Zonation-priorisointitulokset *Ecologically optimized* (vain ekologisen aineiston priorisointi) (A) ja *Integrated* (maanomistajien asenne huomioitu) (B) analyysille. Numeroidut alueet (1-4) kuvaavat maanomistajien maita, joista värikoodattu suojeleasennetieto oli saatavilla (C). Kuvassa D näkyy, kuinka paljon ekologisesta optimaalisesta ratkaisusta joudutaan tinkimään, kun maanomistajien suojeleasenne huomioitiin priorisointianalyysissä.